

TEEHOOLDE TERMINIVARA KORRASTAMINE

KAI SIMSON

JUHENDAJA: VANEMTEADUR
PEEP NEMVALTS

25.09.2020

TALLINNA ÜLIKOO
Humanitaarteaduste
instituut

TEEMA AKTUAALSUS

- Teehoolde terminivara ei ole siiani põhjalikult uuritud.
- Ei ole koostatud ühtset andmebaasi.
- Kõrgkoolides ei ole põhjalikult uuritud teedeala ja teehoolde terminivara.

MAGISTRITÖÖ EESMÄRK

„Terminikorrastus peaks mis tahes tegevusalal rajanema oskussõnavara süsteemsel käsitlusel, lähtekohaks selge arusaam mõistest kui mõtteüksusest ja terminist kui mõiste sõnalisest tähisest – eesmärgiks täpsus ja ühemõttelisus.“ (Peep Nemvalts 2017)

- 1) Missugused on levinumad küsitavused terminikasutuses?
- 2) Kuidas saaks korrastada teehoolde terminivara?

MATERJALID

- ehitusseadustik
- määrus „Tee seisundinõuded“
- liiklusseadus
- määrus „Tee ehitamise ja korrashoiu terminid“
- juhendid, riigihanke dokumendid, sõnastikud, lõputööd jpm

KOMMUNIKATIIVNE TERMINOLOOGIA

Maria Teresa Cabré Castellvi

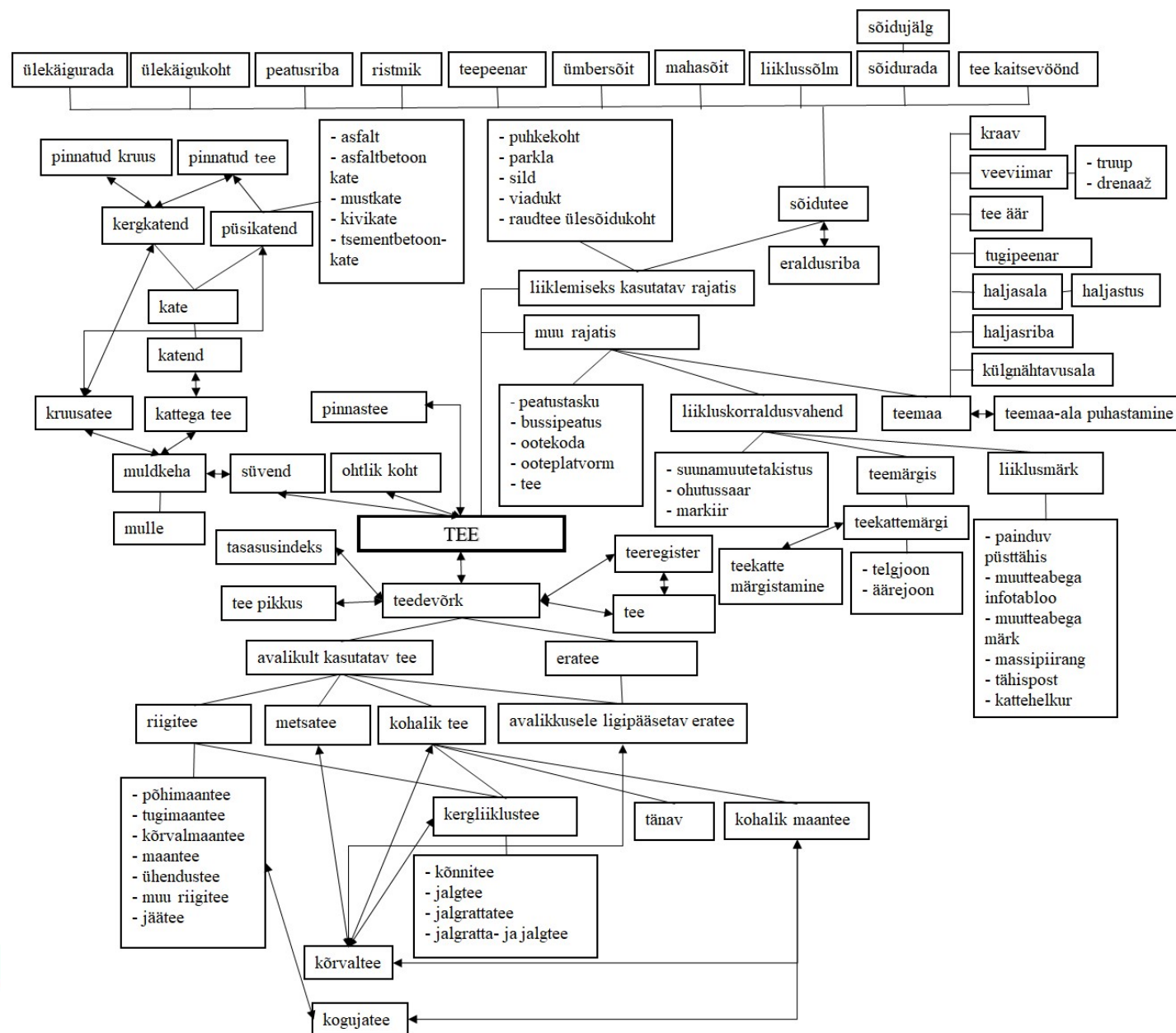
- Suhtleja ei oska selgelt eristada oskuskeelt üldkeelest.
- Terminit võib kasutada mitmel alal ehk see ei kuulu ühelegi erialale.
- Eriala mõistesüsteemi moodustavad eriala mõisted mitmesuguste suhete abil.

(Taukar, Tavast 2013: 61–62)

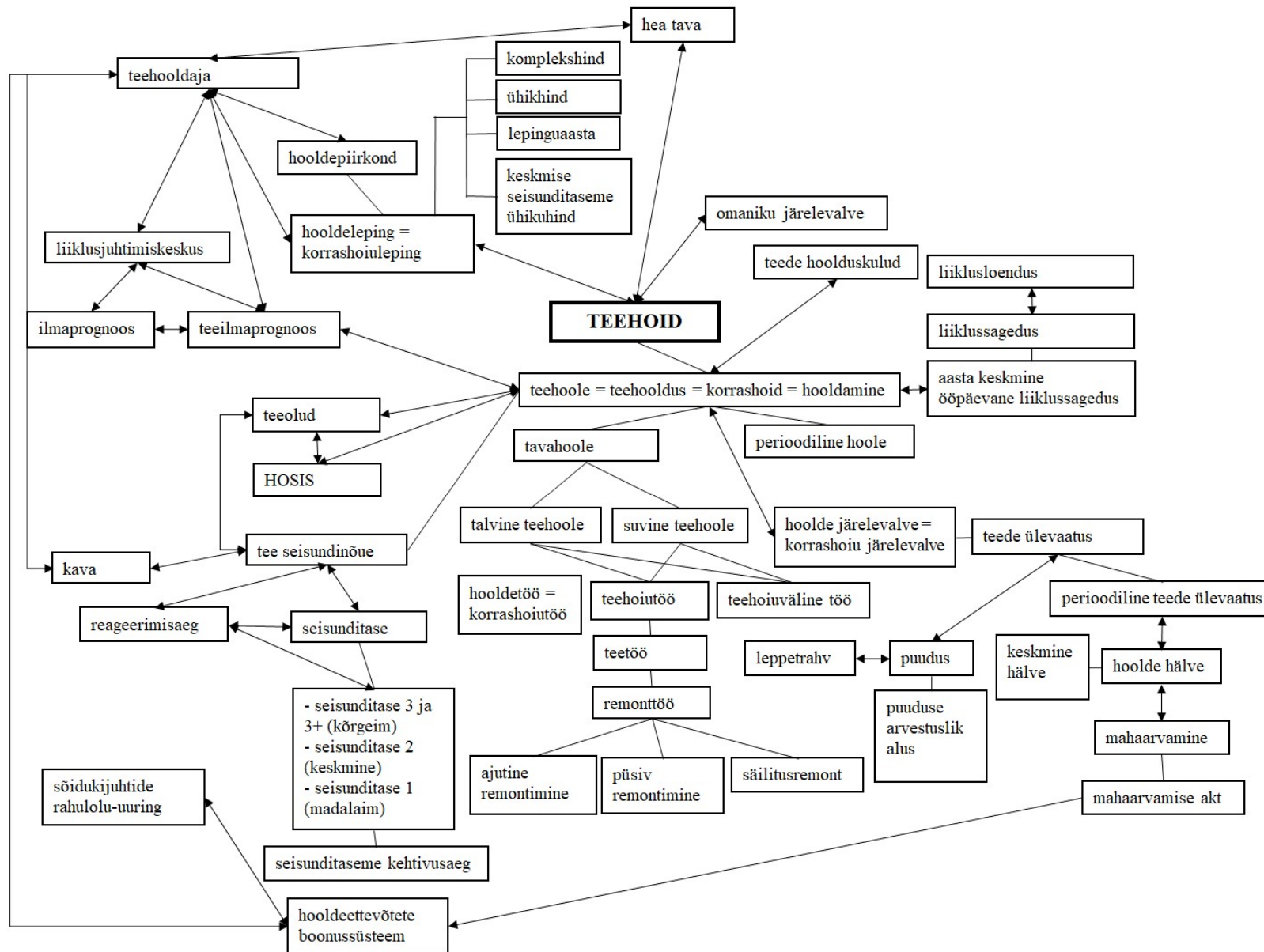
UURIMISMETOD

- 282 teehoolde olulisemat mõistet ja neid tähistanud terminid, mis jagunes viieks osamõistestikuks:
 - tee (97),
 - teehoid (58),
 - tava- ja perioodiline hoole (67),
 - talvine teehoole (64),
 - teeolud (46).

TEE MÕISTESKEEM

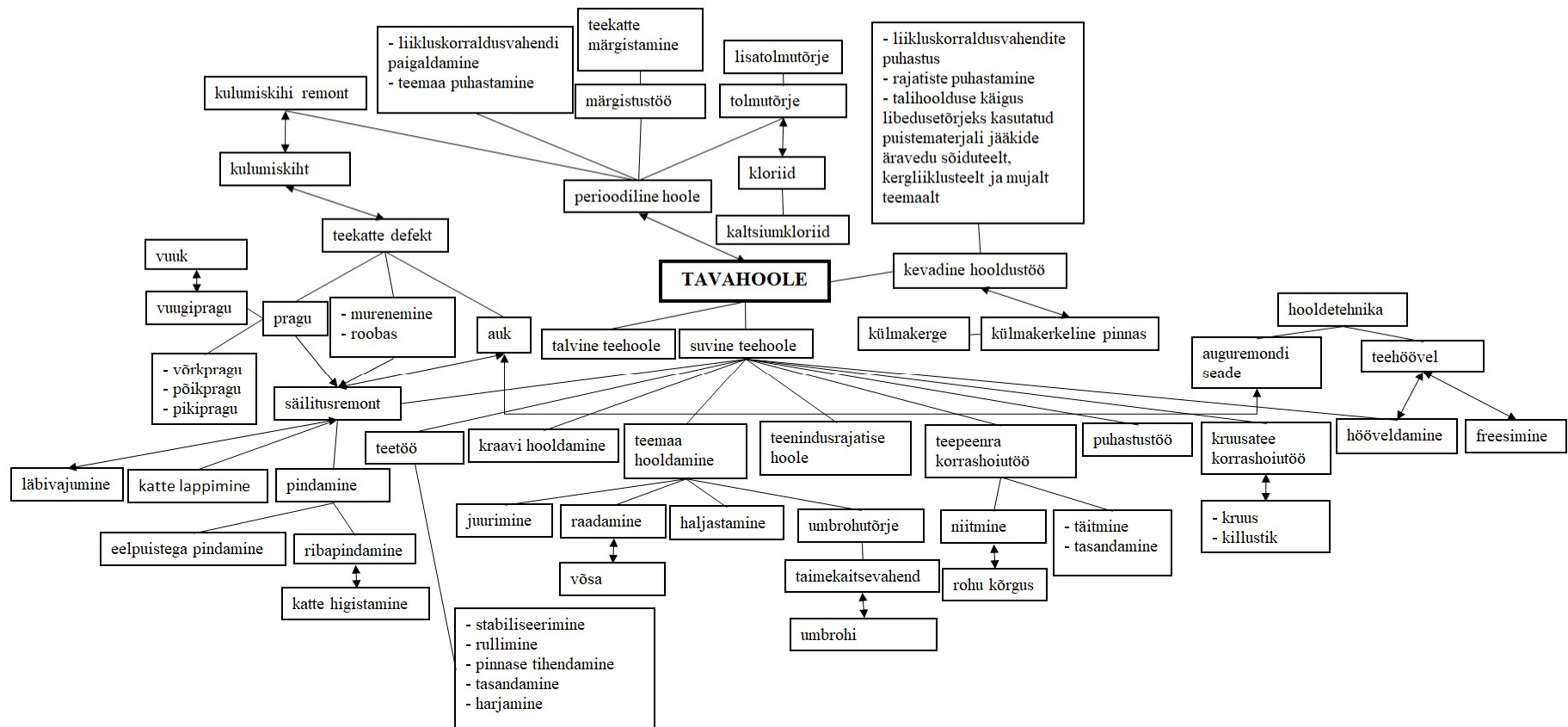
TEEHOIU MÕISTESKEEM

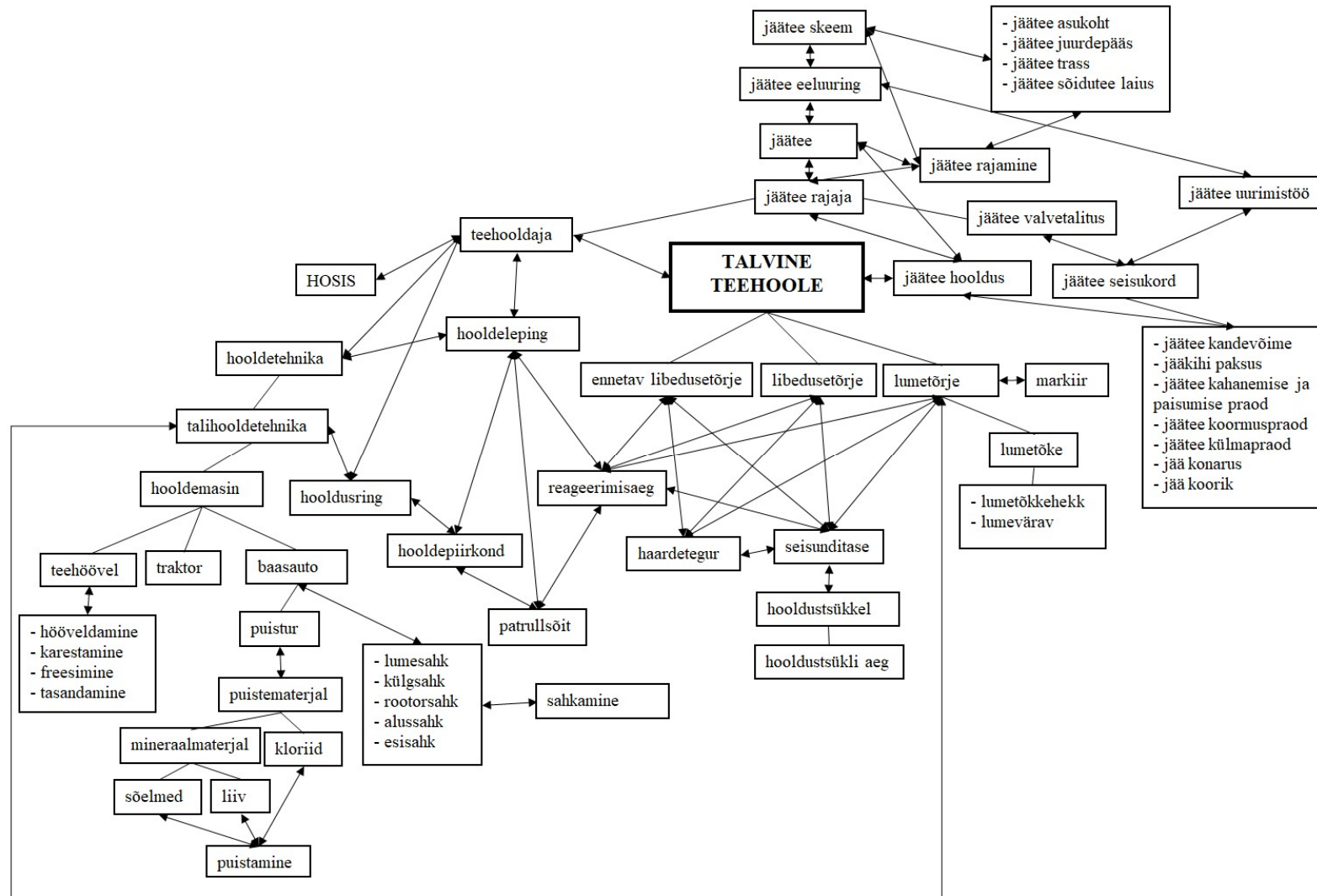
TERMINID JA MÕISTEMÄÄRATLUSED

hoolde järelevalve	teehoolde järelevalve	Teehoolde järelevalve eesmärgiks on kontrollida aastaringselt tee seisundi ja teehoolde tegemise vastavust nõuetele. Järelevalvet tehakse tee, tee koosseisu kuuluvate rajatiste ja <u>teemaa</u> hoodel ning talitee rajamisel ja hoodel.	Teehoolde järelevalve juhend riigimaanteedel
	korrashoiu järelevalve	Järelevalve, mille käigus kontrollitakse aastaringselt tee seisundi ja korrashoiutööde tegemise vastavust nõuetele ja lepingule.	Riigihange 2019 Hankelepingu projekt lk 1
		Korrashoiu järelevalve eesmärgiks on kontrollida tee seisundi ja korrashoiu alase tegevuse vastavust kehtivatele nõuetele ja korrashoiulepingule.	Korrashoiu järelevalve juhend riigiteedel lk 2

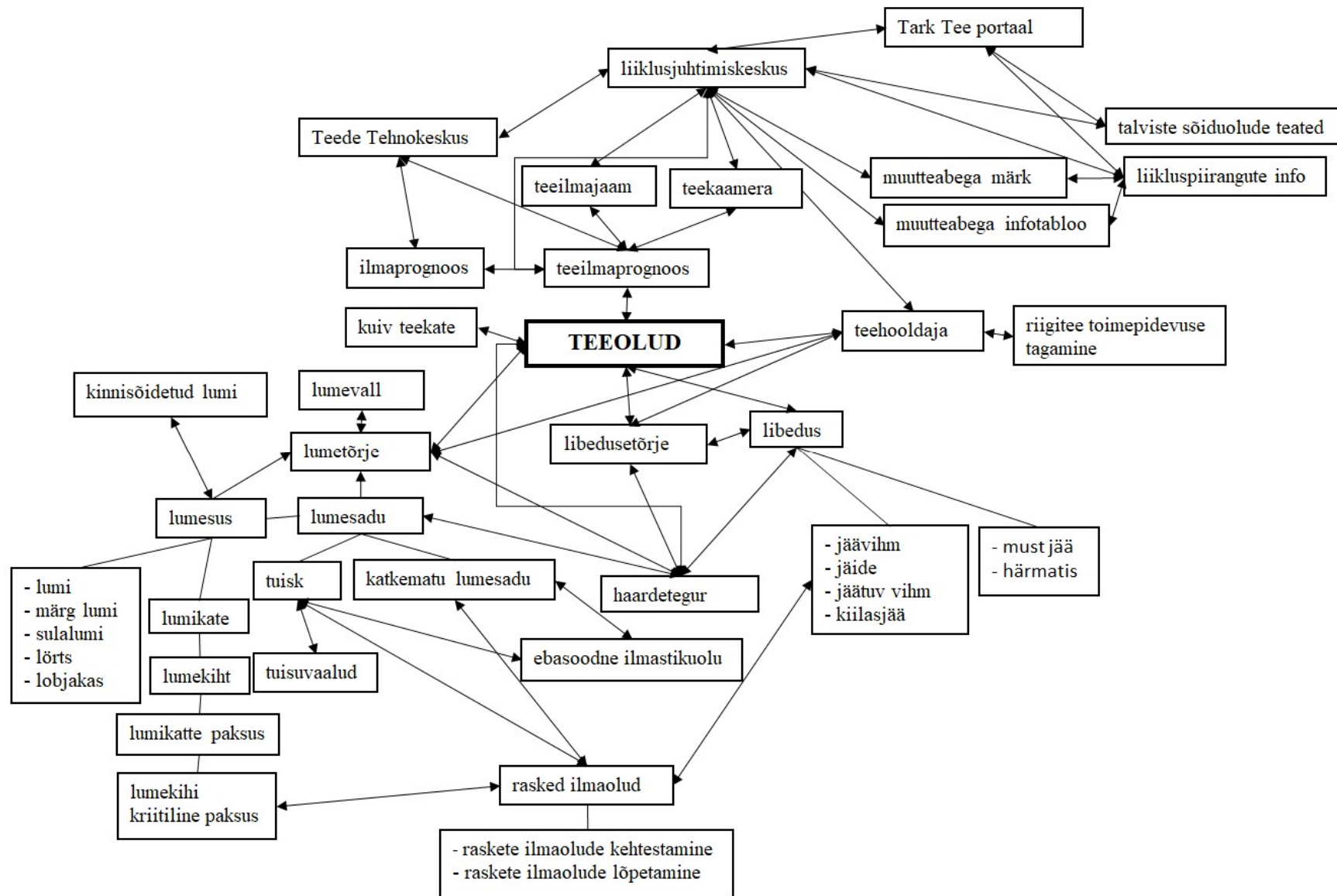
TAVA- JA PERIOODILISE HOOLDE MÕISTESKEEM

TALVISE TEEHOOOLDE MÕISTESKEEM

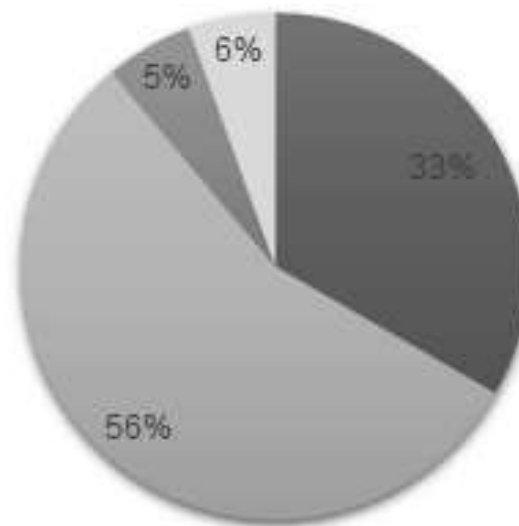

TEEOLUDE MÕISTESKEEM

KAASATUD EKSPERDID

- Veebiküsitlusele vastas 18 eksperti Maanteeametist, teehooldega tegelevatest ettevõtetest, Tallinna Tehnikaülikoolist, Tallinna Tehnikakõrgkoolist, Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumist.
- Korrastatud ja ajakohase teehoolde terminivara olulisus ekspertide hinnangul

■ väga oluline ■ oluline ■ ei ole oluline ■ teisejärguline

KAASATUD EKSPERDID

- Teehoolde oskussõnavara üldist olukorda peavad küsitletud eksperdid kas keskpäraseks (hinne 3) või heaks (hinne 4).
- Leiti puudujääke terminite mõistetavuses ehk mõistesisu ei ole arusaadav. Samuti märgiti, et dokumendid ei ole ühtlustatud ning kasutusel on erinevad terminid, mis võivad segadust tekitada.

TULEMUSED

- Kõige rohkem probleeme esineb terminite arusaadavuses. Kasutuses on termineid, mille mõistesisu ei ole selgelt määratletud või ei ole üldse määratletud. Näiteks *aktiivne lumetõrje, kergliiklustee, korrashoid, suvine hoole. Tavapärane ja perioodiline teede ülevaatus – teede ülevaatus ja igakuine teede ülevaatus. Tava- ja perioodiline hoole.*
- Termin ei vasta mõistesisule. Nt *ennetav libedusetõrje – soovitan täpsustada mõistesisu; rasked ilmaolud – soovitan kasutada rasked teeolud.*
- Segadust tekitasid sarnased terminid, mille mõistesisu võib olla sama, aga mitte igas kontekstis. Nt *korrashoid, auk ja löökauk, must jää ja kiilasjää.*
- Sünonüümia – mitu terminit ühe mõiste tähistamiseks, puudub eelistermin. Nt *teehoolde järelevalve = hoolde järelevalve = korrashoiu järelevalve, hoolde piirkond = korrashoiu piirkond, greider = teehöövel, alussahk = kesksahk = alustera, hooldemasin = hooldussõiduk*

JÄRELDUSED

- Ebaselgete või arusaamatute terminite asemele selgem ja otstarbekam termin.
- Soovitused eeliterminite kasutamiseks.
- Mõistesisu selgem sõnastamine.
- Vaja on kokku kutsuda terminikomisjon.
- Terminite sisestamine Ekilexi.

TÄNAN!

Kai Simson

TALLINNA ÜLIKOO
Humanitaarteaduste
instituut